

Hősök és áldozatok

A hatvanas években több könyv is megjelent a Petőfi-brigádról, de azok igen csak ideologizált történeteket tartalmaztak. A brigád megalakulásának 65. évfordulója alkalmából megjelent *Emlékezés a Petőfi-brigádra* című kötet, amelynek több szerzője is van, sokkal összetettebb képet ad a második világháború végén megalakított magyar egységről – hangzott el az említett könyv kishegyesi bemutatóján, amelyen jelen volt a könyv egyik szerzője, Uri Ferenc is. Az alakulatról szóló korábbi adatokat az újabb kutatások után sem kellett módosítani, tény, hogy a brigád elődje, a Petőfi-zászlóalj Szlavóniában alakult, mintegy 80 taggal. Ez lett később a brigád első zászlóalja. A másik három zászlóaljat Közép-Bácskában, elsősorban Topolyán toborozták, s a négy zászlóalj végül 1944 utolsó napján egyesült, és ezzel megalakult a brigád Kiscsányon, Magyarországon. A korábbi történetírók nemigen foglalkoztak azzal, hogy a brigád mintegy 1200 harcosa a Jugoszláv Néphadsereg mostohagyereke volt: alig volt fegyverük, minden harmadik-negyedik katonára jutott egy puska, de nem biztos, hogy tölteny is kapott mellé. Ezt azért kell megemlíteni, mert ezzel szemben a szlovák zászlóalj felszereltségét illetően nem különbözött a többi egységtől. Talán ezért is terjedt el az a nézet, hogy a brigád tagjait áldozatnak szánták. A harci cselekményekben ugyanis – a hiányos felszereltség ellenére – részt vettek, nem csoda hát, hogy sokan el is estek. A legnagyobb ütközete a brigádnak a bolmáni csata volt, itt 55-en estek el, ami ugyan az 1200-as létszámhoz viszonyítva talán nem is tűnik nagy veszteségnek, de 200-an sebesültek meg, közülük sokan később belehaltak sérüléseikbe. A beszélgetésben is elhangzott, hogy újabb listát a brigád tagjairól ezúttal sem sikerült készíteni. Valójában a negyedik zászlóalj dokumentációja a legfoghíjasabb. A brigád irattára ugyanis egy átkelés alkalmával belefordult a Drávába (mások szerint találat érte), és csak az első három zászlóalj dokumentációja mondható teljesnek. A beszélgetésben az is elhangzott, hogy a kishegyesi utcanevek megváltoztatásakor a brigádról elnevezett utca maradhatott volna.

■ pi